

TEOLÓGUS TAVASZ

„Újuljatok meg lelketekben és elmétekben!” (Ef 4,23)

Az Egyház Megújulása a Reformációra Emlékezve

2017. március 10-11. Debrecen

ADAMEKNÉ NÉMETH ZSÓFIA, MOLNÁR AMBRUS

A Teológus Tavasz Konferencia a *Debreceni Református Hittudományi Egyetem* és a *Magyarországi Református Egyház Doktorok Kollégiumának* közös rendezvénye volt az egyetem Doktorandusz Önkormányzatának szervezésében. A konferencia megvalósuláshoz a *Református Közéleti és Kulturális Központ Alapítvány* is jelentős anyagi támogatást nyújtott.

A szervezők célkitűzése az volt, hogy a reformáció félévezredes évfordulója alkalmával a tudományos élet területén tevékenykedő fiatal generáció is méltóképpen megemlékezzen ezen örökségről.

„Újuljatok meg lelketekben és elmétekben” (Ef 4,23) – ezt a vezérigét választották a szervezők, mivel úgy vélik, az emlékezésnek hatással kell lennie a jelenre és a jövőre. A doktori képzés célja, a tudományos ismeretek bővítésén túl, valami újnak a prezentálása: új kutatási eredmény felmutatása, a réginek új szempontból való megközelítése, esetleg újraértékelése.

A konferencia megnyitóján elsőként *Bölcskei Gusztáv*, az egyetem rektora kapott szót. Úgy vélte, a vezérigé jó, ugyanakkor veszélyes választás, mert csapda lehet az állandó újulás és újítás kényszere. A Reformáció nem akar(t) mindent eltörölni, ami mögöttünk van, hanem olyan, mint a bölcs írástudó, aki őt és újat hoz elő egyszerre (vö. Mt 13,52). A megújulás tehát fontos motívum lehet, de szükséges, hogy megfelelő mérlegelés kísérje.

Hodossy-Takács Előd, a Doktorok Kollégiumának főtitkára beszámolt arról a kezdeményezésről, miszerint a Kollégiumon belül tagjelölti státuszt kívánnak létrehozni a doktoranduszok számára, amit az állami képzésben lévők felé is nyitottá tesznek, felekezeti megkötés nélkül.

Az egyetem Doktori Iskolájának vezetője, *Fazakas Sándor* Ady Nagyváradi naplójából idézett. Ennek értelmében a fiatalok akkor járnak jó úton, ha a tanulás, a kutatás és a munka útját választják, szemben az ifjúsági mozgalmakkal. Nem mindennapi, ha valaki a diploma után továbbtanul, a tudományos kutatás mégis hasznos és eredményes.

A nyitó gondolatok után két köszöntő következett. *Zila Gábor*, az RKK titkárságvezetője az ApCsel 20,28-ra támaszkodva fejtette ki mondandóját: „*Viseljetek*

gondot tehát magatokra és az egész nyájra, amelynek őrizőivé tett titeket a Szentlélek.” Kiemelte, hogy a hívő tudósok – akikre a szellemi őrálói tiszt bízott – az emberek, felekezetek, intézmények és a nemzet javát az Isten előtti számadás felelősségével szolgálják. Elmondta, hogy az RKK célja olyan események létrejöttének segítése, melyek a múlt gyökereiből táplálkozva kívánnak előre tekinteni és új gondolatokat megfogalmazni. Ezért kapott támogatást a konferencia, mely jó lehetőség arra, hogy egymás tudásának segítségével új nézőpontokhoz jussunk, és így továbbfejlődjünk. *Peleskey Miklós Péter*, a DRHE Doktorandusz Önkormányzatának elnöke a konferenciára készült előadásokat szellemi körsétához hasonlította. Megosztotta továbbá azt a meggyőződését, miszerint megújulni sokféleképpen lehet, de csak Krisztusban érdemes.

A megnyitót és a köszöntőket két plenáris előadás követte. *Hörccsik Richárd*, az egyetem Egyháztörténeti Tanszékének vezetője „1517-2017. A reformáció hatása napjainkban” címmel tartott előadást. Előadásának első részében azt fejtette ki, hogy a reformáció esetében egyfajta különös történelmi korszakváltás következett be. Ez volt az a pont, ahol Isten belenyúlt az emberiség, az öreg kontinens történetébe. A reformáció teljesen átrendezte az Isten és ember vertikális, valamint az ember és ember horizontális, egymáshoz való viszonyát. Lett egy új korszak, lett egy új Európa, nemzetállamok, nemzetegyházak. Lett új életfelfogás, új életstílus, lett új gazdaság. Lett új kultúra – közösségi életfelfogás. Az egyén és a közösség életében egyaránt kitapinthatók ma is a reformáció impulzusai. Előadásának második részében arról szólt, hogy fontos az ún. „protestáns hagyományokra” büszkének lennünk, mivel ezek sohasem megkövült béklyót jelentettek viselőiknek, hanem állandó megújulást, felrissülést. Úgy vélte, hogy az e hagyományokat komolyan vevők élete és szolgálata példa lehet a nem reformátusok, a nem keresztyének számára is. Mindennek pontos megvalósulását négy alpontban fejtette ki: *társadalom, önkormányzatiság, gazdaság, kultúra és oktatás.*

Mire kötelez bennünket református örökségünk? Mindarra, amire Isten Igéje kötelezte 500 évvel ezelőtt reformátor eleinket. Sem többre, sem kevesebbre! – összegezte meglátásait Hörccsik Richárd. Ezért érdemes számba venni ma, a 21. század első felében, a reformáció örökségét, a nyitott Biblia mellett. Eleink példáját, kiállását látva felvetődik a kérdés: *Vajon bennünk van-e annyi hitbeli „kurázs”, mint eleinkben volt fél évezreddel ezelőtt?* Mert a reformációnak így él tovább az a hatása, melynek mi is eszközei vagyunk otthon vagy a munkahelyen, az egyéni vagy a közösségi életben egyaránt.

A konferencia második plenáris előadását *Pusztai Gabriella*, a Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola vezetője, a Neveléstudományok Intézetének oktatója tartotta: „*A társadalmi mobilitás egy rejtőzködő mozgatórugója*” címmel.

Úgy vélte, a tudományos kutatás szabadságának lehetőségéért vívott küzdelem érdemi kapcsolódási pont a reformáció korához és vívmányaihoz. Meglátása szerint ma is ezzel küzdünk, ezért megújulásra és bátorságra van szükségünk. Hangsúlyozta, hogy a tényeket nem nagy vonalakban, hanem aprólékosan érdemes vizsgálni, mert így mutatkoznak meg a mérvadó és jelentős összefüggések. A vallásgyakorlás tekintetében ilyenek a regionális különbségek, az egymást követő generációk vallásgyakorlata, a társadalmi státuszcsoportok összevetése vallásosság szempontjából, valamint a vallásgyakorlat és az iskolai mobilitás közötti összefüggések.

Pusztai Gabriella rámutatott arra, hogy a vallás funkcióival kapcsolatos vizsgálatok kiszélesedtek, így ma már számos hipotézis létezik. A vallás segíti a kompenzálást a véletlenségtől való rettegéssel szemben, megóvja a test-lelki egészséget, segít szót érteni különböző kultúrákkal, mobilizál, orientál.¹ Segíti a megfelelő idődiszpozíciót, a munkát hivatásként értelmezi, önreflexióra készítet, szociál-integratív funkciót tölt be a környezeti kontroll segítségével. Ennek értelmében – a tudományos közösség számára is bizonyíthatóan – olyan potenciál van az Isten ügye mögött, ami révén a gyülekezet és az egyházi iskola képes hatni a társadalom összetételére és szerkezetére, valamint ellátni egy bizonyos „lift funkciót”.²

A kétnapos konferencia első napján négy szekcióban több, mint 30 – reformációval és a megújulással – kapcsolatos előadás hangzott el magyar, illetve angol nyelven. A református felekezethez tartozó kutatók mellett evangélikusok, baptisták és katolikusok is jelentkeztek előadóként és résztvevőként. Az ország minden részéből, valamint Felvidékről, Partiumból és Erdélyből is érkeztek fiatal kutatók. Nemcsak a vallás, illetve a hittudomány területéről, hanem bölcsészeti, természettudományi és műszaki területről is voltak érdeklődők.

A diszciplínák besorolása szempontjából az egyetlen önálló szekció a történettudományi volt, amely a Doktoranduszok Országos Szövetsége hittudományi osztályának konferenciáihoz hasonlóan nagy népszerűségnek örvendett. A legtöbb előadás a rendszeres teológiai, jog- és államtudományi szekcióban hangzott el. Az előadások közül hatnak tárgya volt konkrétan a reformáció, illetve Kálvin munkássága. Érdekesség, hogy a biblikus teológiai és vallástudományi szekció 7 előadása közül 4 foglalkozott ószövetségi könyvvvel, vagy igeszakasszal, ami feltehetően összefügg a ténnyel, hogy Kálvin a Szentírás egészére építette fel írásmagyarozói tevékenységét, felértékelve az Ótestamentumot. A tanulmányokból készült kötet megjelenése ez év végére várható.

¹ Egyházi iskolák szignifikáns módon jobban teljesítenek a szövegértésben, mint a matematikában. Ennek oka az írott szöveggel kialakított, több évszázados meghitt viszony.

² Például a cigányság integrációja, felemelése.

A konferencia másodnapján, az ún. reformációs körséta program keretei között, Debrecen reformációhoz fűződő emlékhelyeinek megtekintésére került sor. A körsétát dr. Baráth Béla Levente, az egyetem Tudományos és Művészeti Bizottságának elnöke vezette. Az emlékhelyek között szerepelt a Kollégium épülete, a Nagytemplom, az Emlékkert, a Líciumfa, a Kistemplom és a Szabó Magda emlékszoba. Ez utóbbi a Kollégium Dóczy Gimnáziumában található, amely azokban a napokban a Gulag-vándorkiállításnak is helyet adott, így ezt a kiállítást is volt alkalmuk megtekinteni a résztvevőknek.